

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

с.н.с. Шашула Л.О., Сакаль О.В., Третяк Н.А.

Державна установа Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України (Україна)

Проблема. Прибуткове використання земельних ресурсів у ринкових умовах господарювання в Україні потребує розроблення і впровадження єдиної стратегії землекористування.

Шляхи вирішення. *Інституціоналізація власності на земельні ресурси.* Механізм реалізації права власності на землю передбачає гарантування прав юридичним особам і громадянам, що забезпечується надійною системою реєстрації та обліку прав і об'єктів власності. Суспільні форми землеволодіння доцільні за умов: невисока вартість продукції на одиницю землі; низькі частота, надійність використання або прибутковість; незначні можливості поліпшень або інтенсифікації; необхідність великих площ для ефективного використання; потреба у капіталовкладеннях.

Організаційна структура управління земельними ресурсами. Поєднання у просторі й часі процесів диверсифікації відносин власності на земельні ресурси з інтернаціоналізацією та глобалізацією економіки повинно відбуватися в інтересах національної спільноти, що потребує особливої уваги і постійного державного регулювання.

Генеральна схема планування території України. Для досягнення ефективного управління земельними ресурсами в нових умовах необхідно здійснити докорінну організаційно-технологічну перебудову існуючої системи землекористування. Генеральна схема землеустрою території країни визначає оптимальні напрями використання територій.

Узгодження суспільних та приватних інтересів. Прийняття альтернативного рішення можливе з використанням засобів оптимального управління. Перетворення земельних ресурсів на актив та пошук оптимальних з погляду колективних і приватних інтересів засобів такого процесу вирішує проблему забезпечення добробуту як індивіда так і суспільства.

Ціноутворення на земельні ресурси. Не існує оцінки природних ресурсів, котра б ураховувала всі вигоди та еколого-соціальні функції, частина яких не має монетарного вираження. Виділяємо такі проблеми як ціноутворення на право використання природних ресурсів та на послуги екосистем. У зв'язку з цим виникає проблема *обчислення, вилучення (привласнення) і розподілу земельної ресурсної ренти.*

Розроблення і реалізація єдиної рамкової програми розвитку сільських районів. Одним із ефективних механізмів такої програми, за прикладом країн ЄС, є впровадження прямих схем фінансової підтримки розвитку сільських районів, зокрема шляхом чіткого розмежування фінансування їх розвитку та фінансової підтримки ринку сільгосппродукції.

Загрози, що виникають у процесі землекористування. Імовірні ризики пов'язані із землекористуванням, становлять загрозу економічним інтересам, продовольчій, екологічній та національній безпеці. При ухваленні управлінських рішень слід ураховувати фактор невизначеності щодо меж стійкості екологічних систем земель, їх асиміляційний потенціал, а також динаміку і наслідки зміни якісних характеристик під впливом антропогенного навантаження.

Механізми управління земельними відносинами. Вирішення існуючих проблем землекористування в Україні та попередження негативних наслідків, відтворення потенційної продуктивності земельних ресурсів можливе шляхом створення сприятливого інституційно-правового та фінансово-економічного середовища (рис. 1).

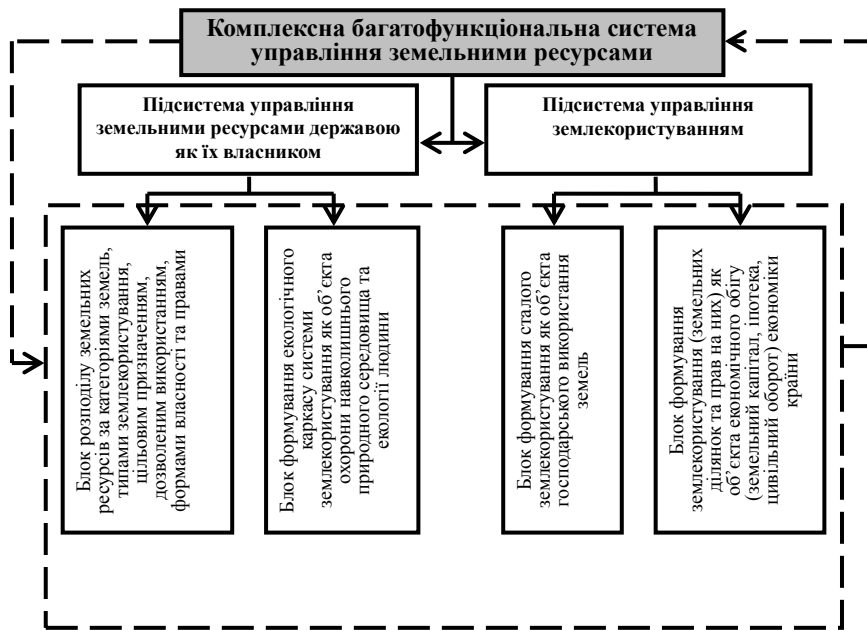

Рис. 1. Логічно-смысловая модель системи управління земельними ресурсами

Відповідно до основних цілей управління земельними ресурсами як економічної функції права власності держави на землю повинні формуватися найважливіші напрями державного регулювання.

Шашула, Л.О. Шляхи забезпечення ефективного використання земельних ресурсів на засадах сталого розвитку [Текст] / Л.О. Шашула, О.В. Сакаль, Н.А. Третяк // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.1. - С. 161-162.